

Oslo, den 15. november 2021

Hørings svar utkast til nye retningslinjer for ledsagerbevis

SAFO, FFO og Unge Funksjonshemmede viser til mottatt utkast til reviderte retningslinjer fra BufDir om nye retningslinjer for ledsagerbevis. Våre innspill til retningslinjene følger nedenfor.

Prinsippene som er beskrevet i organisasjonenes tilbakemelding av 25. juni 2021 ligger til grunn for vår tilbakemelding. De er som følger:

1. Det er ønskelig at ledsagerbevisordningen moderniseres vesentlig
2. Et sentralt register må på plass
3. Aldersgrenser tas bort
4. Ledsagerbevisordningen må utvikles til å kunne innta flere attributter
5. Ledsagerbevis skal være gratis tilgjengelig for den som har behov for dette

Med prinsippene som utgangspunkt, er mottatte utkast til nye retningslinjer gjennomgått sammen med BUFdir sin skisse til ny grafisk profil. FFO, SAFO og Unge Funksjonshemmede er positive til den nye grafiske profilen som er presentert. Vi vil imidlertid understreke at det er en forutsetning at profilen gjennomføres med nødvendig fleksibilitet slik at man sikrer en mulighet for videreutvikling ved en senere anledning.

BUFdir presenterte i sin nye profil, en fellesløsning både for digital og analog utforming av ledsagerbevis. For både organisasjonene og etter samtale med konsertarrangør foreningen, er det en felles oppfattelse av at et sentralt register må på plass for å muliggjøre integrasjon med ulike billettsystemer.

Det er et minimum at det innarbeides en maskinlesbar identifikator som utstedes med kortet. I klartekst må kortet utstedes med QR kode, slik at ektheten av et ledsagerbevis kan verifiseres ved kontroll. Dette kan la seg realisere uten et sentralt register, men fordrer en sentralt koordinert produksjon av kortet. Når et positivt vedtak om ledsagerbevis er fattet lokalt, kan informasjon om dette oversendes til den sentrale produksjonsheten. En slik løsning, vil sikre at det ikke utvikles og produseres lokale varianter og at eksisterende og nye ledsagerbevis standardiseres med likt og gjenkjennbart utseende. Samtidig vil løsningen også gi bedre muligheter for videreutvikling og for at flere attributter kan knyttes til ordningen.

Verifisering gjennom en maskinlesbar kode gjennomføres ved at man i produksjonen benytter enkelte dynamiske felt på kortet, eller deler av disse feltene (navn, kommune, gyldighetsdato, antall ledsagere) til å kode/kryptere ved hjelp av en digital

nøkkel. Ved maskinell avlesning, for eksempel gjennom en app på brukersted, får en bekreftet bevisets autentisitet. I og med at krypteringskode ikke er offentlig kjent, vil det redusere faren for misbruk. Vi forutsetter at en slik løsning er gjennomførbar innen rammen for de prosjektmidlene som BufDir har til rådighet.

For FFO, SAFO og Unge Funksjonshemmede er det avgjørende at også nedre aldersgrensene for ledsagerbeviset fjernes. Formuleringen som er foreslått om en nedre aldersgrense er uhensiktsmessig og vil medføre unødig kommunal saksbehandling og alle formuleringer som innebærer innsnevring knyttet til alder må bort. Vi viser til HBFs (Handikappede barns foreldreforening) arbeid på feltet siden 2017, hvor flere kommuner aktivt har tatt bort nedre aldersgrense. Denne politikken sammenfaller også med organisasjonen Løvemammaenes klare holdning og felles utspill i saken.

For våre organisasjoner er det videre helt vesentlig at innehaver av ledsagerbeviset ikke pålegges noen ekstra kostnad for å få tilgang til og ha ledsagerbeviset. Innehaveren må heller ikke påføres kostnader for gjenanskaffelse av tapt eller ødelagt kort. Retningslinjene slik de nå foreligger, tilsier at en ved første gangs utstedelse mottar dette vederlagsfritt, men at en innehaver, dersom beviset/kortet må erstattes, kan avkreves et passende gebyr. En slik gebyrordning, med dagens regelverk, hvor det er kommunene som vedtar om man får ledsagerbevis, kan medføre at kommunene må legge ordningen inn i et lokalt gebyrregulativ. Det kan gi utfordringer dersom beviset må fornyes, for eksempel ved at det er utslitt og ikke lenger kan benyttes.

Vedlagt følger utkastet til retningslinjer, med våre kommentarer til endringer.

Vennlig hilsen,

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær
FFO

Ingvild Østli
generalsekretær
Unge funksjonshemmede

Tove Linnea Brandvik
leder
SAFO

VEDLEGG –

Utkast retningslinjer med våre forslag til endringer

1. Formål

Ordningen skal være et virkemiddel for økt deltakelse og likestilling i samfunnet for personer med funksjonsnedsettelse som har behov for å ha med seg ledsager. Ledsagerbeviset skal medvirke til at deltakelsen ikke medfører ekstra kostnader for den enkelte.

Ordningen med ledsagerbevis omfatter personer med en funksjonsnedsettelse som ventes å ha en varighet av minst 2 år.

Ordningen med ledsagerbevis vedtas av kommunen. Ledsagerbevis utstedes av søkers bostedskommune, men er gyldig for hele landet på de stedene ordningen aksepteres.

Endring:

- Lagt til likestilling, da ordningens formål er å gi like muligheter og at ledsagerbeviset er verktøy for å gi økt likestilling.
- Tatt bort at ordningen med ledsagerbevis vedtas av kommunestyret, det er tilstrekkelig at det er kommunen som vedtar det og det følger av kommunens delegasjonsreglement hvem som har myndighet.
- Endring i siste avsnitt, formuleringen tydeliggjør at gyldighetsområdet og at den er nasjonal.

2. Personer med funksjonsnedsettelse

Med «funksjonsnedsettelse» menes tap eller skade på en kroppsdel, eller i en av kroppens funksjoner. Dette omfatter både fysiske, psykiske og kognitive funksjoner.

3. Ledsager

Ledsager er den, eller de, som personen med funksjonsnedsettelse lar seg bistå av. Hvem som er ledsager, kan variere.

Det skal anføres på ledsagerbeviset hvor mange ledsagere innehaver av ledsagerbeviset har rett til å ha med seg. Ledsagerbeviset gir vanligvis rett til å ha med seg én ledsager, men dersom behovene til personen som søker om ledsagerbevis tilsier at det er nødvendig med to ledsagere, kan dette innvilges.

Endring:

- Siste setning er strøket: Det skal anføres på ledsagerbeviset hvor mange ledsagere innehaver av ledsagerbeviset har rett til å ha med seg

4. Ledsagerbevis

Et ledsagerbevis er et digitalt eller analogt kort som utstedes til personer med en funksjonsnedsettelse som har søkt om ordningen og fyller vilkårene for å få ledsagerbevis. Det skal ikke kreves gebyr for utstedelse av ledsagerbevis.

Ledsagerbeviset skal gi den som ledsager personen med funksjonsnedsettelse gratis adgang til kultur- og fritidsarrangementer og transportmidler som personen med funksjonsnedsettelse ikke ville kunne deltatt på/benyttet uten assistanse fra ledsager(e).

Endring:

- Første avsnitt siste setning støket (Ved tapt kort, kan kommunen likevel kreve et passende gebyr for utstedelse av erstatningskort): Skal kommunene fastsette et erstatningsgebyr, må de ha hjemmelsgrunnlag til dette. Dette må i så fall være gjennom lokalt gebyrregulativ som vedtas ved kommunens budsjettvedtak hvert år. Det vil mest sannsynlig koste mer å gjennomføre slik gebyrinndrivning enn å la erstatningskort være gratis. Derfor unødig fra direktoratet å ha slik inn i retningslinjene.
- Ordlyden offentlige kultur- og fritidsarrangementer endres til kultur- og fritidsarrangementer. Dette da slike arrangement alminnelig er offentlig åpent, men kan ha privat arrangør.
- Ordlyden offentlige transportmidler endres til transportmidler. Dette da offentlige transportmidler ikke er en entydig definisjon, likeså ikke kollektive transportmidler. Eksempelvis vil en kunne oppleve at en med nedsatt funksjonsevne som benytter seg av TT transport blir ilagt tillegg for ledsager.

5. Aldersgrense

Det er ingen øvre eller nedre aldersgrense for å søke om ledsagerbevis. For alle aldersgrupper er det en forutsetning at det foreligger en funksjonsnedsettelse som oppfyller varighetsvilkåret satt i formålsbestemmelsen for ordningen (punkt 1 i regelverket).

Endring:

- Første avsnitt tas ut fullstendig og endres med det er ingen øvre eller nedre aldersgrense.
- Siste ledd i foreslått andre avsnitt strykes (men høy alder alene er ikke nok til å kvalifisere for ordningen) Dette da dette er tilstrekkelig ivaretatt i neste setning om forutsetning.

6. Søknad

Personen med funksjonsnedsettelse søker bostedskommunen på fastsatt skjema om å få innvilget ledsagerbevis. Søknaden skal vedlegges passfoto.

Ved behov kan det innhentes uttalelse fra enten fastlege, spesialisthelsetjenesten, offentlig godkjent helseinstitusjon eller kommunens helse- og sosial/omsorgsetat om søkers behov for ledsager.

Endring:

- Legespesialist er erstattet med spesialisthelsetjenesten. Dette da det ofte er annet personell i spesialisthelsetjenesten som bekrefter behov (for eks, sosionom eller annen tilsatt i tjenesten).

7. Varighet

Ved utstedelse av beviset vurderer kommunen hvor lenge beviset skal være gyldig, det kan gis tidsbegrenset eller varig gyldighet. Gyldighetsdato påføres beviset.

8. Gyldighet

Ledsagerbeviset gjelder for adgang til de aktiviteter, bygninger, transportmidler m.v. som aksepterer ordningen. Symbol for ledsagerbevis bør settes opp på steder som aksepterer ordningen.

Endring:

- Siste setning strykes (Ordningen er landsdekkende. og kan brukes i alle kommuner som har vedtatt ordningen), da det er beskrevet i formålsparagrafen.

9. Klage

Vedtak om å innvilge eller avslå søknad om ledsagerbevis er et enkeltvedtak iht forvaltningsloven § 2 litra b). Dette vedtaket kan i henhold til Forvaltningslovens § 28, 2. ledd påklages til det kommunale klageorgan.

Kommentar:

- Siste setning strykes (Ordningen er landsdekkende. og kan brukes i alle kommuner som har vedtatt ordningen), da det er beskrevet i formålsparagrafen.